

Edith Södergran som fotograf

Äntligen! Efter att den legat framme ett år och manat till läsning, tar jag mig tid att öppna *En annan Edith* av **Nina Ulmaja**. Jag vet inte varför det dröjt. För jag har ju ända sedan jag i slutet av 1980-talet såg den fascinerande pjäsen *Guds djärvaste ängel* av **Magnus Mankan Nilsson**, om mötet mellan just **Edith Södergran** och **Helmer Diktonius**, känt en dragning till Ediths texter och hennes livsöde.

Kanske därför som just denna bok känns lite extra spännande. Den handlar ju om en annan Edith Södergran. Inte den djärva diktaren, modernisten som slutade rimma och skrev mer från hjärtat än hjärnan, utan om fotografen Edith. Ett konstnärligt perspektiv som tidigare inte belysts så mycket, men som nu lyfts fram av formgivaren och författaren Nina Ulmaja. Vanligast är ju att hennes dikter analyserats utifrån och in. Hennes fotografier är det tidigare ingen som brytt sig om eftersom Edith ansågs vara en "amatörfotograf".

Innan sin död rensade Edith Södergran bort mycket av sina texter och sin brevväxling som hon hade liggande i byrålådorna eftersom hon inte ville bli analyserad av "likmaskarna", som hon själv uttryckte det. Men däremot lämnade hon en mängd fotografier kvar efter sin död. Och det är utifrån dessa som författaren hittar en annan Edith. En livskraftig person som tog sig an den nya tekniken vid sekelskiftet, då mindre och modernare kameror gjorde det möjligt för vanliga människor att börja fotografera sin samtid. Något som kanske kan jämföras med utvecklingen i vår egen tid då alla har en kamera in sin telefon.

Boken består av 190 av Ediths fotografier och texten är skriven i brevform. Till en början kretsar det kring fotografi, men utvecklas alltmer till att handla om Edith Södergrans och Nina Ulmajas gemensamma hemland Finland, om krig och krigsminnen, om rysskräcken, och om nedtystade

familjehistorier.

Det är en spännande och intressant bok Nina Ulmaja fått till och jag läser den med entusiasm. Men framförallt tittar jag på bilderna och njuter.

Nina Ulmaja är prisbelönt bokformgivare och författare. Hon har tidigare skrivit *ABC å allt om D* som tilldelades Augustpriset 2012. Tillsammans med **Alexandra Borg** skrev hon ***Strindbergs lilla röda*** som Augustnominerades 2019.

Peter Roth

En annan Edith

Nina Ulmaja

Norstedts förlag

*Nina Ulmaja
En
annan
Edith*

NORSTEDTS